

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/156/2023
Identifikačné číslo spisu:	7109222630
Dátum vydania rozhodnutia:	14.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7109222630.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Slovenská republika, zastúpená Okresným úradom Košice, Košice, Komenského 52, proti žalovanému J.. M. V., E., narodenému XX. Q. XXXX, V., B. X, zastúpenému advokátom JUDr. Jánom Kožuškom, Michalovce, Jaroslawská 3920, o neplatnosť právneho úkonu, vedenom na bývalom Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 36C/421/2009, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 13. septembra 2018 sp. zn. 2Co/300/2017, v danom prípade o právnom nástupcovi žalobcu v dovolacom konaní, takto

rozhodol:

V dovolacom konaní p o k r a č u j e so Slovenskou republikou zastúpenou Okresným úradom Košice, Komenského 52, 041 26 Košice ako právnym nástupcom po pôvodnom žalobcovi nebohom Q. W., narodenom XX. P. XXXX a zomrelom XX. B. XXXX, naposledy bytom Q. X, XXX XX K..

Z r u š u j e uznesenie Okresného súdu Košice I z 10. marca 2023 č. k. 36C/421/2009-460.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I rozsudkom z 09. marca 2017 č. k. 36C/421/2009-255 rozhodol tak, že určuje, že zmluva o pôžičke zo dňa 12.9.2006 uzavretá medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom, predmetom ktorej bola pôžička vo výške 50.000 USD poskytnutá žalovaným žalobcovi a Notárska zápisnica N 1642006, Nz 36362/2006, NCRI 36318/2006 napísaná dňa 20.9.2006 v Notárskom úrade JUDr. Kataríny Pravotiakovej, Krivá 18, Košice, predmetom ktorej bolo vyhlásenie žalobcu o prevzatí čiastky 50.000 USD v hotovosti dňa 12.9.2006 od žalovaného a vyhlásenie žalobcu o uznaní záväzku zo zmluvy o pôžičke zo dňa 12.9.2006, čo do základu i do výšky, t. j. uznanie záväzku splatiť pôžičku vo výške 50.000 USD do 12.9.2008, sú neplatné (výrok I.). Žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 13. septembra 2018 sp. zn. 2Co/300/2017 rozhodol tak, že potvrdzuje rozsudok v časti výroku, v ktorej súd prvej inštancie určil neplatnosť zmluvy o pôžičke zo dňa 12.9.2006 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným a vo výroku o trovách konania (výrok I.).

Mení rozsudok v ostatnej časti I. výroku tak, že určuje, že vyhlásenie žalobcu o prevzatí čiastky 50.000

USD v hotovosti dňa 12.8.2006 od žalovaného a vyhlásenie o uznaní záväzku zo zmluvy o pôžičke zo dňa 12.8.2006, čo do základu a výšky obsiahnuté v Notárskej zápisnici N 164/2006, Nz 36362/2006, NCRIs 36318/2006, napísanej dňa 20.9.2006 na Notárskom úrade notárky JUDr. Kataríny Pravotiakovej v Košiciach sú neplatné (výrok II.).

Priznáva žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok III.).

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. Listom z 28. februára 2019 bývalý právny zástupca žalobcu JUDr. Martin Soták oznámil Okresnému súdu Košice I, že žalobca Q. W. XX. B. XXXX po krátkej chorobe zomrel. Listom z 24. októbra 2022 notársky úrad - JUDr. Katarína Pravotiaková, súdny komisár pre Okresný súd Košice I, súdu prvej inštancie Okresnému súdu Košice I oznámila, že dedičia zo zákona a zo závetu poručiteľa dedičstvo po poručiteľovi Q. W., narodenému XX. P. XXXX a zomrelom XX. B. XXXX, odmietli. Dedičom zo zákona v tretej a štvrtej dedičskej skupine, ktorých pobyt nebol známy, právnym nástupcom súrodencov poručiteľa ako neznámym dedičom zo zákona v tretej dedičskej skupine a neznámym dedičom zo zákona v štvrtej dedičskej skupine bol ustanovený opatrovník. Pretože žiaden z dedičov zo zákona v tretej a štvrtej dedičskej skupine sa o svoje dedičské právo neprihlásil, do konania vstúpil štát (§ 462 Občianskeho zákonníka) zastúpený Okresným úradom Košice, majetkovoprávnym odborom so sídlom Komenského 52, 041 26 Košice.

5. Podľa ust. § 460 Občianskeho zákonníka dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

Podľa ust. § 462 Občianskeho zákonníka dedičstvo, ktoré nenadobudne žiadny dedič, pripadne štátu.

Podľa ust. § 463 Občianskeho zákonníka ods. 1 dedič môže dedičstvo odmietnuť. Odmietnutie sa musí stať ústnym vyhlásením na súde alebo písomným vyhlásením jemu zaslaným. Podľa odseku 2 hore citovaného ustanovenia zástupca dediča môže za neho dedičstvo odmietnuť len podľa plnomocenstva, ktoré ho na to výslovne oprávňuje.

6. Následky odmietnutia dedičstva spočívajú v tom, že dedič, ktorý dedičstvo odmietol, nededí. Teda, ak osoba povolaná dediť, po náležitom poučení, dedičstvo platne odmietne, vylučuje sa z dedenia po poručiteľovi, a to s účinnosťou od dňa poručiteľovej smrti; nemôže sa teda ako dedič zúčastňovať konania o dedičstve. Vzhľadom na platnú zásadu, že nemôže existovať vec nikoho, zákon rieši aj situáciu, ak po smrti fyzickej osoby niet žiadneho dediča zo zákona ani zo závetu, na ktorého by majetok poručiteľa mohol prejsť. V tomto prípade nadobúda dedičstvo štát ako odúmrt'. Ide o právo (nie však dedičské), ktoré štátu priznáva zákon. Štát nadobúda vlastníctvo, práva ale aj povinnosti po poručiteľovi zo zákona ku dňu smrti poručiteľa. Odúmrt' nemôže štát odmietnuť.

7. Podľa § 61 CSP, procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

8. Podľa § 62 CSP, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

9. Podľa § 63 ods. 1, 2, 3 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve. Ak to povaha sporu pripúšťa, môže sa v konaní pokračovať aj pred skončením konania o dedičstve.

10. Z hore uvedených dôvodov dovolací súd v dovolacom konaní pokračuje so Slovenskou republikou zastúpenou Okresným úradom Košice ako právnym nástupcom po pôvodnom žalobcovi nebohom Q. W., narodenom XX. P. XXXX a zomrelom XX. B. XXXX.

10.1. Keďže dedičia po nebohom žalobcovi Q. W., narodenom XX. P. XXXX a zomrelom XX. B. XXXX dedičstvo odmietli, teda odmietnutím dedičstva boli vylúčení z dedenia po poručiteľovi s účinnosťou odo dňa smrti poručiteľa, a preto ich nemožno považovať za právnych nástupcov pôvodného žalobcu, s ktorými by súd mal pokračovať v konaní podľa ust. § 63 ods. 2, 3 CSP, dovolací súd uznesenie okresného súdu Košice I z 10. marca 2023 č. k. 36C/421/2009-460, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o pokračovaní konania aj s okruhom dedičov, zrušil (§ 450 CSP).

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.